

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 26. april 2007 truffet vedtak i

- Sak nr :** 16/07 (arkivnr: 200700218-13)
- Saken gjelder:** Klage fra A på sorenskriver B ved X tingrett
- Utvalgsmedlemmer:** Eva Nygaard Ottesen (leder)
Jon Høyland
Rita Sletner
Frode Sulland
Inger Lise Gjørsv
- Offentlighet:** Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 2
- Vedtak:** Klagen avvises

Innledning:

Ved brev av 2. februar 2007 har A inngitt klage på sorenskriver B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. A er av utvalgets sekretariat varslet om at klagen vil bli vurdert avvist som for sent fremsatt og gitt anledning til å uttale seg til spørsmålet om avvisning. A har ved brev av 12. mars 2007 fremsatt uttalelse til spørsmålet om avvisning. Klagen er videre forelagt sorenskriver B, som ved brev av 12. mars 2007 har avgitt uttalelse. Klagen er senere supplert ved A's brev av 27. mars 2007.

Saksfremstilling:

Klagen har bakgrunn i en straffesak ved X tingrett vedrørende overtredelse av straffeloven §§ 227 og 228. Hovedforhandling i saken ble avholdt den 2.–3. mars 2006. Sorenskriver B var administrerende dommer i saken. A opptrådte som vitne.

Klager – A - har i hovedsak vist til følgende:

Han var innkalt som vitne på grunn av sin personlige kjennskap til tiltalte. Klagen gjelder sorenskriver B sin opptreden i retten. Hans opplevelse i rettssalen ble helt annerledes enn han hadde tenkt seg på forhånd.

Han uttaler blant annet følgende:

”Eg hadde så vidt kome i gang etter å ha presentert meg og min bakgrunn da dommer B bryskt avbryt og seier til forsvararen at eg ikkje har noko med å fortelje det eg gjer. ”Du må stille spørsmål!” seier han med stor affekt til forsvarar C. C blir litt perpleks, han hadde tydeleg ikkje venta ein slik reaksjon. Dommaren gjentar sin ”kommando” til forsvararen som får meg i gang att.”

Det fremgikk tydelig av dommerens kroppsspråk og ansiktsuttrykk at dommeren ikke likte å høre vitnets forklaring. Han gikk over til å stille kritiske spørsmål. Klageren reagerer mest på dommerens affekt og mistenkeliggjøring i spørsmålsstillingen, gjennom stemmebruk, ansiktsuttrykk og kroppsspråk.

Han ble provosert av dommerens opptreden, noe som påvirket hvordan han fikk lagt fram sin vitneforklaring. Han fikk følelsen av at hans vitneforklaring ikke ble sett på som troverdig. Sorenskriver B sin væremåte og opptreden må etter hans skjønn gå langt ut over god dommerskikk.

Dommerens væremåte og spørsmålsstilling ga han en sterk følelse av forhåndsdomming. Dette ble etter hans mening stadfestet gjennom dommen, der det ikke ble tatt hensyn til tiltaltes vitner. Det vises til et avsnitt i domspremissene, der tiltalte ble karakterisert på en uhørt måte.

Grunnen til at klagen er fremsatt så sent, er at han ikke var klar over klagemuligheten til Tilsynsutvalget. Han vurderte å skrive leserinnlegg i D, men var redd for at dette ville få negative konsekvenser for ankebehandlingen. Rundt det tidspunkt ankefristen for lagmannsrettens dom utløp ble han kjent med klageordningen. Saken er av en svært alvorlig karakter, og han vil derfor bli forundret om klagen ikke blir behandlet av Tilsynsutvalget.

Det bestrides at han i sin forklaring forsøkte å sverte formærmede, slik B skriver i sin uttalelse. Uttrykket ”svertet” stadfester inntrykket av en klart partisk og lite lyttende dommer. Med en slik holdning kan ikke dommeren skape tillit under rettsprosessen.

Klagen gjelder i all hovedsak dommeres opptreden under rettsprosessen. Uttalelsene i dommen er nevnt for å illustrere dommerens grunnholdning.

Innklagede – sorenskriver B - har i hovedsak vist til følgende:

Det er neppe noen aktverdig grunn til at klagen er så sent fremsatt. Det overlates til Tilsynsutvalget å ta stilling til spørsmålet om avvisning.

Når Tilsynsutvalget skal vurdere en klage på dommerens opptreden overfor vitner og parter, må det ses hen til omstendighetene. Det er naturlig at vitner som blir stilt kritiske spørsmål, lett kan oppfatte dommeren som ”fiendtlig”. Det er ikke tvilsomt at rettens medlemmer kan stille kritiske spørsmål til vitnene. Det er nå over ett år siden hovedforhandlingen fant sted, og det er ikke lett å huske alle detaljer.

Han kan ikke huske at A ble bryskt avbrutt under forsvarerens innledende spørsmål, men det kan jo tenkes at han ga uttrykk for at det ble vel mange detaljer.

Det fremsto som noe påfallende at alle karaktervitnene mente at tiltalte ikke hadde gjort det han var tiltalt for, og at det var fornærmede som løy om alt. Fornærmede ble til dels også forsøkt svertet av de samme vitnene. I en slik situasjon må rettens formann ha lov til å kunne være litt ”skarp”. Det A og andre vitner ble kjørt litt hardt på var, så vidt han husker, at de så bastant avviste at tiltalte overhodet kunne ha vært voldelig mot samboeren.

Han kan heller ikke se at domspremissene inneholder formuleringer i strid med god dommerskikk.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for behandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptre i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Det følger av domstoloven § 237 fjerde ledd at ”Dommeren må klages inn for Tilsynsutvalget innen tre måneder etter at forholdet som er grunnlag for klagen fant sted, eller etter at klageren ble kjent med eller burde vært kjent med dette forholdet”. Imidlertid gir samme bestemmelse anledning for utvalget til å ta en disiplinærsak opp til behandling etter klage eller av eget tiltak, forutsatt at det ikke er gått mer enn ett år siden forholdet fant sted. Loven er formulert slik at dette er en adgang utvalget har, etter vurdering på fritt grunnlag. Klager kan ikke påberope seg noen rett til behandling av klagen etter denne bestemmelsen. I forarbeidene til bestemmelsen (Ot.prp. nr 44 (2000-2001)) uttaler departementet (s. 179) om dette spørsmål at utvalget bl.a. kan ”vektlegge om klager hadde rimelig grunn til å oversitte fristen”. Videre legger departementet til grunn som en

forutsetning for å ta en forsinket klage til realitetsbehandling,” at klagen er fremsatt så snart det forhold som umuliggjorde eller sterkt vanskeliggjorde klagen er opphørt”.

Det legges til grunn at klagen i hovedsak gjelder dommerens opptreden overfor A under hovedforhandlingen 2. og 3. mars 2006. Klagen oppfattes videre å gjelde dommerens grunnleggende holdninger i saken.

Klagen ble først fremsatt 2. februar 2007, dvs. 11 måneder etter at det påklagede forhold fant sted. Klagefristen på tre måneder er derved oversittet. Den klare hovedregel er at en klage som fremsettes etter klagefristens utløp skal avvises. Det må en særskilt begrunnelse til for at Tilsynsutvalget i slike tilfeller tar klagen til behandling.

Det er ikke fremkommet opplysninger om at det har foreligget forhold som har umuliggjort eller sterkt vanskeliggjort fremsettelsen av klagen på et tidligere tidspunkt. A har blant annet opplyst at klagen ble fremsatt så sent på grunn av at han ikke var kjent med klagemuligheten. Dette forhold gir ikke tilstrekkelig grunnlag for å ta saken til behandling. I vurderingen legges det også vekt på at fristoversittelsen er betydelig og ligger nær opp til den absolutte fristen på ett år.

Utvalget finner etter en helhetsvurdering ikke grunnlag for å ta saken til behandling så lang tid etter klagefristens utløp. Sakens art og omstendighetene for øvrig er hensyntatt i vurderingen.

Klagen blir etter dette å avvise.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Klagen avvises.